

Bemærkninger til forslaget

Søernes forhold i svineproduktionen er et af de største dyrevelfærdsmæssige problemer i Danmark. Derfor mener forslagsstillerne, at der er brug for en markant indsats for at forbedre deres vilkår. Et forbud mod at fiksere søerne under faring og diegivning vil give mulighed for et markant løft i søernes velfærd. Dyrenes Beskyttelses indsamling af over 113.000 underskrifter til støtte for et sådant forslag understreger, at der er stor folkelig opbakning til at gøre en indsats på dette område. Forslagsstillerne erkender, at et sådant forbud ikke kan gennemføres fra den ene dag til den anden, men mener på den anden side, at vi hurtigst muligt skal have vedtaget en plan, der kan sikre, at vi hurtigst bevæger os i en retning, hvor den danske svineproduktion sker ved anvendelse af fritgående søer.

Boksene og nuværende opstaldning

95 pct. af søerne i Danmark opstaldes i fikseringsbokse under faring og diegivning. De indsættes op til en uge før faring og tages ud 4-5 uger efter faring, dvs. et ophold på op til 5-6 uger. Soen oplever dette gennemsnitligt 2,3 gange om året og i alt 6 gange, hvis soen bruges så længe, som branchen anbefaler, og ikke bliver aflivet/dør inden.

Søerne føder mange flere grise, end de selv kan opfostre. Derfor bruges 10-15 pct. af søerne som ammesøer til de overskydende grise. Ammesøerne ligger omkring 3 uger længere fikseret i boksene.

Boksene er så trange, at søernes kroppe næsten ikke kan være der. Det giver skader på søernes kroppe i form af trykskader og slagskader.

Fiksering umuliggør eller hæmmer næsten al søernes adfærd. Det gælder helt basal adfærd som at kunne rejse sig, lægge sig og hvile på en normal måde. Regulering af kropstemperatur, generel beskæftigelse (rode) og adfærd specielt for faring og diegivning, f.eks. redebygning og samspillet mellem soen og grisene, er ligeledes hæmmet. Det giver adfærdsforstyrrelser og forstyrrelser i stressfysiologien, som f.eks. kan måles på hjertefrekvensen og indholdet af hormoner.

Pattegrisenes overlevelse

I 1981 foretog Dansk Svineproduktion en sammenligning af søer fikseret i bokse og løse søer (trekantstien var 6,8 m², havde adskilt lejeareal og rigelig halm). Pattegrisedødeligheden var den samme, lidt over 10 pct.

Arbejdstidsforbruget blev samtidig undersøgt og viste sig mindre hos de fikserede søer, hvorfor det blev konkluderet, at opstaldningsformen var kommet for at blive. Argumentet i begyndelsen af 1980'erne var altså arbejdstid og ikke pattegrisedødelighed. Efterfølgende er pattegrisedødeligheden blevet mere aktuell, fordi man ud over at mindske den mængde tid, plads og ressourcer (f.eks. halm), hvert dyr må få, har avlet i retning af meget større kuld.

Ifølge de danske erfaringer er pattegrisedødeligheden nogle gange højere i løsdrift. Det er dog ikke tilfældet, hvis stierne er mindst 5 m² og ordentligt indrettet. Det viser en helt ny og opdateret rapport fra EU's ekspertpanel vedrørende dyrevelfærd og -sundhed (EFSA-rapport fra 2007).

I Schweiz, Norge og Sverige er det forbudt at fiksere søer under faring og diegivning. (Der må dog bruges fiksering lige omkring faring i situationer, hvor hensynet til soen og/eller grisene kræver det, f.eks. hvis soens bagdel skrider ud, eller dyret er meget aggressivt over for grisene). En stor undersøgelse fra Schweiz med over 600 besætninger og over 50.000 kuld grise viste, at der ikke er forskel på pattegrisedødeligheden blandt de fikserede og de løse søer.

En undersøgelse fra Dansk Svineproduktion på en forholdsvis lille og intensiv sti i Danmark (4,6 m² med skrå vægge til at lægge sig op ad) tyder på, at det også i Danmark kan lade sig gøre at holde søer i løsdrift, uden at pattegrisedødeligheden er højere end hos fikserede søer.

Ved sammenligning af pattegrisedødelighed hos fikserede søer og løse søer bør der ses på såvel dødfødte som levendefødte. Når søer stresses omkring faring (f.eks. ved fiksering), ses der flere dødfødte grise. Den øgede overlevelse blandt grisene, når søerne ikke